

УДК 332.122:338.45(4+477)

О. О. Єгорова

Регіональний філіал Національного інституту стратегічних досліджень в м. Ужгороді

ТРАНСКОРДОННІ ІНДУСТРІАЛЬНІ ПАРКИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ

Розглянуто досвід створення та функціонування транскордонних індустріальних парків в Австрії, Чехії, Угорщині й можливості його застосування у процесі підготовки і формування відповідних структур у прикордонних з ЄС регіонах України. Визначено стан, проблеми та перспективи створення і функціонування транскордонних індустріальних парків на території Закарпатської області. Окреслено переваги й напрями впливу спеціальних режимів економічної діяльності у транскордонному співробітництві на економічну безпеку.

Ключові слова: транскордонний індустріальний парк, спеціальний режим економічної діяльності, податкові преференції, адміністрування, державне регулювання.

Рассмотрен опыт создания и функционирования трансграничных индустриальных парков в Австрии, Чехии, Венгрии и возможности его применения при подготовке и создании соответствующих структур в приграничных с ЕС регионах Украины. Определены состояние, проблемы и перспективы создания и функционирования трансграничных индустриальных парков на территории Закарпатской области. Определены преимущества и направления воздействия специальных режимов экономической деятельности в трансграничном сотрудничестве на экономическую безопасность.

Ключевые слова: трансграничный индустриальный парк, специальный режим экономической деятельности, экономическая безопасность государства, налоговые преференции, администрирование, государственное регулирование.

The article deals with the experience of creation and functioning of cross-border industrial parks in Austria, Czech Republic and Hungary and possibilities of its usage in the process of creating the same structures in border regions between Ukraine and the EU. The current situation, problems and prospects of creation and functioning of cross-border industrial parks in Transcarpathian region are indicated in the article. Current situation, problems and prospects of the establishment and operation of cross-border industrial park in the Transcarpathian region are also defined. It also outlines benefits and direction of the impact of special regimes of economic activity in cross-border co-operation on economic security.

Keywords: cross-border industrial park, special regime of economic activity, economic security of the state, tax incentives, administration, government regulation.

У європейській практиці застосування спеціальних режимів для стимулювання економічної діяльності достатньо активно використовують формат транскордонних індустріальних парків (ТІП). За допомогою ТІП можна вирішувати проблеми регіонального, технологічного та соціального розвитку країн-учасниць.

Дослідження потенціалу, ризиків і переваг співробітництва через ТІП у європейських країнах важливе для України як із позицій розвитку міжнародного співробітництва, так і в контексті вирішення проблем підвищення конкурентоспроможності окремих секторів національної економіки на загальнодержавному та регіональному рівнях. Це обумовлює потенційно позитивний вплив застосування ТІП для зміцнення економічної безпеки держави.

Проблеми створення та функціонування ТПП розглядають науковці в ході досліджень питань державного регулювання і стимулювання розвитку й забезпечення конкурентоспроможності національних економік. Такі українські науковці, як О. С. Власюк [1], А. К. Вишнякова [2], Н. А. Мікула [3], В. П. Приходько [4], А. В. Рішко [5] А. І. Сухоруков, Ю. М. Харазішвілі [6], О. С. Чмир [7] досліджували питання функціонування спеціальних економічних режимів, їх роль і місце в системі забезпечення регіонального, інноваційного розвитку та економічної безпеки.

Поряд із теоретичними розробками в Україні здійснено значну підготовчу роботу із упровадження перших ТПП. Їх прототипом є ТПП на кордонах низки країн ЄС, зокрема Австрії з Чехією, Угорщиною, Німеччиною. Проте на сьогодні на законодавчому рівні особливості їх створення та функціонування не врегульовані, у тому числі через допущені певні недоліки в ході напрацювання і прийняття у 2012 р. рамкового закону щодо індустріальних парків в Україні [8]. Тому, з урахуванням євроінтеграційної перспективи розвитку України, наразі є актуальним дослідження механізмів створення та регулювання діяльності ТПП, визначення проблем і пошук шляхів їх вирішення для забезпечення позитивного їх впливу на економічний розвиток та безпеку держави.

Індустріальний (промисловий) парк – це облаштована відповідною інфраструктурою територія, у межах якої учасники ТПП можуть здійснювати господарську діяльність у сфері промислового виробництва, а також науково-дослідну діяльність, діяльність у сфері інформації і телекомунікацій на умовах, визначених законодавством України [8].

Відповідно, ТПП за організаційно-економічною суттю – це єдиний визначений простір з інженерно підготовленими промисловими майданчиками в рамках прикордонних територій двох або більше країн, на якому запроваджено спеціальний режим економічної діяльності для суб'єктів господарювання з метою виконання визначених регіональних і національних завдань. Спеціальний режим економічної діяльності (СПРЕД) у рамках ТПП передбачає застосування національного законодавства країни розміщення суб'єкта господарювання для здійснення господарської діяльності (самого виробничого процесу), а також можливість застосування переваг національних законодавств інших країн-учасниць у ході просування готової продукції до споживачів країн-учасниць.

Згідно із законодавством, СПРЕД передбачає особливі умови діяльності у сферах адміністрування, оподаткування, інвестування, митного режиму, валютного регулювання для суб'єктів господарської діяльності. Отже, щоб забезпечити ефективне функціонування ТПП, необхідно визначити та впровадити адекватні умови СПРЕД із урахуванням специфіки господарювання та правового врегулювання господарської діяльності в країнах-учасницях ТПП.

Умови та досвід функціонування ТПП на кордонах Австрії з Чехією та Угорщиною – «Гмюнд–Чеське Веленіце» і «Хайлігенкройц–Сентготтхард» – мають певні особливості. Дані ТПП були створені ще до вступу Чехії і Угорщини до ЄС і продовжують успішно функціонувати й після їх приєднання до Спільноти. Першим із них був ТПП «Гмюнд–Чеське Веленіце». Суб'єкти господарювання в рамках його австрійської частини розпочали свою діяльність у 1993 р., а чеської – у 1994 р. ТПП «Хайлігенкройц–Сентготтхард» сформований на декілька років пізніше – у 1997 р. Зазначимо, що для його створення були залучені кошти з Програми транскордонного співробітництва Угорщина-Австрія (Phare), спрямованої

головним чином на розвиток транскордонних зв'язків, ліквідацію відносної відсталості прикордонних регіонів і спрощення руху через кордон. Брюссель закріпив за цим ТПП статус особливого пілотного проекту, оскільки в його рамках були вирішені певні проблеми (інфраструктурні, освітні, захисту навколишнього середовища тощо), пов'язані з приєднанням Угорщини до ЄС.

Створення австрійської, чеської та угорської частин ТПП здійснювали відповідно до національного законодавства і державної підтримки кожної з країн-учасниць, а формування їх як транскордонних функціональних одиниць – на основі укладання відповідних двосторонніх угод. Так, між Австрією та колишньою Чехословаччиною в 1990 р. було укладено договір про створення ТПП. Міжнародні угоди врегульовували й низку інших аспектів функціонування ТПП, наприклад Договір між Австрією та Угорщиною щодо залізничного транзиту [9].

Реалізацію проектів ТПП здійснювали на достатньо обмеженій території. Загальна площа ТПП «Гмюнд–Чеське Веленіце» складає 83 га (33 га на австрійській частині, 50 га – на чеській), а ТПП «Хайлігенкройц–Сентготтхард» – 184 га (39 га на австрійській частині, 145 га – на угорській). Згодом, у рамках цих ТПП, були відкриті пункти перетину кордону, зокрема в межах ТПП «Хайлігенкройц–Сентготтхард» (11 грудня 2002 р).

Керування діяльністю ТПП здійснюють визначені компанії кожної країни-учасниці, які функціонують відповідно до місцевого (національного) законодавства, а також спільний наглядовий орган. Дані компанії можуть бути як приватними, так і належати муніципальним органам влади країн-учасниць. Наприклад, Чеською частиною ТПП керує товариство з обмеженою відповідальністю (Hospodarsky Ltd), 65 % акцій якої належать Уряду Нижньої Австрії, а решта (35 %) – муніципалітету Чеське Веленіце. Керування австрійської частини парку здійснює компанія Access Industrial Park Austria Co, що належить Уряду Нижньої Австрії.

У зазначених ТПП створені сприятливі стимулюючі умови для діяльності компаній країн-учасниць, а також інших країн. Зокрема, надано повністю підготовлені промислові майданчики (на яких підведено електроенергію, газ, воду, каналізацію, наявна розвинена транспортна мережа), а також консультації для виходу на ринки Східної, Західної і Південної Європи. Слід зазначити, що умови господарювання згаданих ТПП до і після вступу Чехії та Угорщини до ЄС суттєво не змінилися, оскільки з самого початку на угорській і чеській частинах парків застосовували норми та стандарти ЄС. Важливим стимулом для суб'єктів господарювання є можливість надання державної допомоги відповідно до ст. 87 (3) Договору про заснування Європейського Співтовариства [10]. Наприклад, надання державної допомоги суб'єктам господарювання австрійської частини ТПП «Гмюнд–Чеське Веленіце», оскільки для регіону її розташування (Бургенланд) характерні відносно низький рівень життя і високий рівень безробіття. Загальний обсяг державної допомоги для цього регіону визначено в межах 40 %, оскільки показник ВВП на душу населення складає менше 60 % від середнього показника ВВП на людину в країнах ЄС.

Фінансово-економічні результати функціонування досліджуваних ТПП протягом перших 10–15 років засвідчують позитивний вплив останніх на стимулювання:

– ділової активності: учасниками ТПП «Гмюнд–Чеське Веленіце» є 33 компанії (13 на австрійській і 20 на чеській частинах парку), а «Хайлігенкройц–Сентготтхард» – 49 (18 на австрійській та 31 на угорській частинах парку);

– інвестиційної діяльності (зокрема, учасниками ТПП «Гмюнд–Чеське Веленіце» було залучено більше 50 млн євро інвестицій);

– створення нових робочих місць (учасниками ТПП «Гмюнд–Чеське Веленіце» було створено більше 800 нових робочих місць (200 на австрійській і 600 на чеській частинах парку) [11; 12].

Проте потенціал цих ТПП на даний час ще не використано повною мірою. Свідченням цього є використання наявних площ у середньому лише на 50 % (49 % території ТПП «Гмюнд–Чеське Веленіце»: 52 % на австрійській і 48 % на чеській частинах; 52 % території індустріального парку «Хайлігенкройц–Сент-готтхард»: 35 % на австрійській і 52 % на угорській частинах [11; 12]. У той же час деякі компанії заявили про намір збільшити свої потужності та освоїти нові ділянки вільних площ.

Слід зазначити, що практика функціонування ТПП підтверджує ефективність сприятливого адміністрування, митного й податкового стимулювання, фінансово-валютного регулювання як складників СпРЕД (таблиця).

Характеристика рівня впливу умов СпРЕД на ефективність ТПП в ЄС та Україні

Складники СпРЕД	Основні умови СпРЕД	Рівень впливу на ефективність ТПП	
		ЄС	Україна*
Сприятливе адміністрування	Спрощена процедура доступу до промислових площ	Значний	Значний
	Пришвидшена процедура реєстрації резидентів	Значний	Значний
	Надання консультацій щодо різних маркетингових і законодавчих питань	Значний	Помірний
	Спрощений порядок видачі місцевими виконавчими органами дозволів на залучення іноземної робочої сили	Відсутній	Помірний
	Спеціальний режим додаткового звітування	Відсутній	Помірний
Спеціальний податковий режим	Застосування нижчих ставок державних (регіональних) податків і зборів	Значний	Значний
	Надання податкових канікул зі сплати податків та зборів	Відсутній	Значний
	Застосування прискореної амортизації до основних засобів	Помірний	Значний
	Нижчі тарифи орендної плати за користування землею і спорудами	Значний	Значний
Спеціальний митний режим	Застосування нижчих ставок митних зборів	Помірний	Значний
	Звільнення від сплати ввізного мита	Помірний	Значний
Фінансово-валютне регулювання	Залучення коштів із місцевих (державних) бюджетів, а також зі спеціальних фондів стимулювання транс-кордонного співробітництва на розвиток інфраструктури	Значний	Помірний
	Звільнення від обов'язкового продажу валюти	Відсутній	Помірний

* Оцінено потенційний рівень впливу відповідно до закріплених норм у законодавстві та програмах.

Успішний досвід створення і функціонування розглядуваних ТПП доцільно застосувати в ході підготовки і створення відповідних структур на кордоні України з країнами ЄС.

Економічною основою створення ТПП на прикордонній території України з країнами ЄС є:

– вигідне геополітичне розташування України, зокрема безпосередня близькість (до 500 км) до найважливіших ринків Центральної та Західної Європи, пересічення євразійських транспортних і торгових шляхів;

- наявність попиту, розвиток і впровадження нових технологій «із нуля» порівняно з модернізацією наявних виробничих потужностей;
- наявність достатньо кваліфікованих трудових ресурсів і високий рівень безробіття в прикордонних регіонах, що спрощує отримання державної допомоги в ЄС відповідно до ст. 87 Договору про заснування Європейського Співтовариства [10] (до 50 % від загальної вартості інвестиції);
- можливість залучення додаткових коштів із ЄС для розбудови інфраструктури, зокрема з програм транскордонного співробітництва Угорщина–Словаччина–Румунія–Україна.

З огляду на євроінтеграційний напрямок розвитку України доцільність у створенні ТПП також обумовлена можливістю їх використання як «економічних полігонів» у прикордонних із ЄС регіонах України (Волинській, Львівській, Закарпатській, Івано-Франківській та Чернівецькій областях) для дослідження сумісності відповідного законодавства України із сусідніми країнами, його адаптації до європейських норм і стандартів.

Перші кроки зі створення ТПП в Україні було здійснено в Закарпатській області. На виконання затвердженої у 2006 р. Кабінетом Міністрів України Концепції створення індустріальних (промислових) парків [13], згідно з рішеннями Закарпатської обласної адміністрації [14] та Закарпатської обласної ради [15], схвалено Програму створення індустріальних парків на території області, якою передбачено створення ТПП на кордоні України з ЄС:

- на українсько-угорському кордоні – у с. Дийда Берегівського району та м. Чоп Ужгородського району,
- українсько-словацькому кордоні – у с. Соломоново Ужгородського району;
- українсько-румунському кордоні – у с. Дякове Виноградівського району.

Для реалізації Програми створення індустріальних парків у Закарпатській області з місцевого бюджету передбачали залучити у 2007–2008 рр. кошти в обсязі 98 тис. грн, у 2009 р. – 295 тис. грн, у 2010 р. – 225 тис. грн. Відповідно до даної Програми, на цих індустріальних парках буде розміщено інженерно підготовлені земельні ділянки з відповідними виробничими, складськими та адміністративними приміщеннями, призначеними для господарської діяльності із застосуванням сучасних технологій.

Проаналізуємо перші результати реалізації згаданої Програми. На сьогодні досягнуто значних результатів зі створення ТПП на українсько-угорському кордоні. Зокрема, йде активна робота зі створення ТПП з елементами логістики «Берег–Карпати» у с. Дийда Берегівського району (Україна) та в області Саболч–Сатмар–Берег (Угорщина). Його загальна площа складатиме приблизно 400 га (по 200 га з кожного боку кордону). І хоча це значно менше від максимально допустимого розміру української частини індустріального парку (700 га згідно з [8; 14; 15]), у той же час це в декілька разів більше відведених площ для створення аналогічних парків на кордоні Австрії з Чехією та Угорщиною. З урахуванням неповного використання промислових майданчиків у рамках ТПП Австрії з Чехією та Угорщиною слід зважати на економічний ризик у ході створення цього та інших ТПП між Україною та сусідніми країнами.

Згідно з класифікацією форм власності індустріальних парків [8; 13], українська частина даного ТПП перебуватиме в державній власності. Робота над її розбудовою нараховуватиме декілька стадій. Упродовж 2010–2012 рр. було заплановано

завершити техніко-економічне обґрунтування створення ТПП, провести всі необхідні роботи з підготовки і відведення земельної ділянки, створення проектно-кошторисної документації та генерального плану забудови. Для цього було залучено кошти ЄС. Так, 14 липня 2010 р. підписано Грантову угоду між Закарпатською обласною радою і представництвом Європейської комісії на виконання впродовж двох років проекту «Розробка документів для створення транскордонного парку з елементами логістики «Берег–Карпати» загальною кошторисною вартістю 340 тис. євро в рамках Програми транскордонного співробітництва Угорщина–Словачина–Румунія–Україна 2007–2013 [16]. У рамках цього проекту особливу увагу приділено вивченню досвіду створення та функціонування ТПП «Хайлігенкройц–Сентготтхард» на австрійсько-угорському кордоні. Для цього здійснено робочі поїздки експертів Закарпатської області до Угорщини. Крім того, проведено деякі заходи (міжнародні конференції та бізнес-форуми) з обговорення питань створення та функціонування даного ТПП із залученням науковців, підприємців, чиновників обох країн та ін. Також створено офіційний сайт проекту (<http://bereg-karpaty.com>). У 2013–2015 рр. заплановано провести комунікації та побудувати індустріальний інкубатор площею 5000 м², що дозволить промисловим компаніям розпочати роботу [17].

Основними стримувальними факторами створення та функціонування ТПП в Україні є:

– права нерегульованість створення та функціонування ТПП. Відповідно до чинного законодавства, зокрема Господарського кодексу України (розділ VIII, глава 39), запровадження нових форм спеціальних режимів економічної діяльності та їх функціональних одиниць із визначенням їх статусу, строку дії та інших умов слід здійснювати виключно за окремими законами України [18]. Відповідно до Концепції [13], розроблення нормативно-правової бази щодо запровадження такої нової в Україні форми спеціальних режимів економічної діяльності, як індустріальні парки мало відбутися у 2006–2007 рр. Незважаючи на те що різні політичні сили досягли консенсусу щодо доцільності запровадження цієї форми, процес підготовки та прийняття рамкового закону стосовно створення і функціонування індустріальних парків тривав більше 6 років. Рамковий Закон України «Про індустріальні парки» [8] було прийнято у 2012 р., однак він залишив поза правовим полем створення індустріальних парків зі статусом транскордонних. Більше того, у контексті створення ТПП, суперечливими є положення (ст. 30) щодо зобов'язання ініціаторів створення індустріальних парків залучати до роботи переважно громадян України. Такий підхід суперечить положенням Конституції України [19], а саме ст. 18 та 26, а також міжнародним зобов'язанням України за договорами СОТ у частині національного режиму стосовно внутрішнього регулювання, зокрема ст. 17 Генеральної угоди про торгівлю послугами [20]. Даний закон не передбачає можливість запровадження митного режиму «вільної митної зони», що б спростило застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності для суб'єктів господарювання. З огляду на недосконалість вітчизняного законодавства щодо застосування чинних форм спеціальних режимів економічної діяльності на результати функціонування їх суб'єктів господарювання, важливо забезпечити стабільність умов діяльності в рамках індустріальних парків. Крім того, запровадженню транскордонних функціональних одиниць зі спеціальними режимами економічної діяльності має

передувати укладання та ратифікація відповідних міжнародних угод. На сьогодні ще не укладено угод між Україною та сусідніми країнами ЄС, у тому числі й з Угорщиною, проте робота зі створення спільного ТПП «Берег–Карпати» уже йде.

– нерозвиненість інфраструктури та відсутність значних ресурсів для фінансування її розбудови. Особливо це стосується індустріальних парків, які будуть перебувати в державній власності і їх створюватимуть переважно на вільних від забудови територіях без належної інфраструктури. Залученню з державного бюджету необхідних коштів для фінансування робіт зі створення ТПП у Закарпатській області заважає те, що й досі не підписано Угоди щодо регіонального розвитку Закарпатської області між КМУ й Закарпатською обласною радою. Проектом відповідної Угоди [21] було передбачено залучити у 2011–2013 рр. кошти з державного бюджету в обсязі 40 млн грн на виконання будівельних робіт для створення української частини ТПП «Берег–Карпати». У цілому даним проектом Угоди заплановано залучити з державного бюджету 80 млн грн для виконання спільних заходів із формування логістично-індустріального центру на Західному напрямку в Закарпатській області. Виділення коштів із державного бюджету для розбудови українських частин ТПП у Закарпатській області на даний час відкладено. Президент України ветовав Закон України «Про Державну програму економічного і соціального розвитку України на 2012 рік та основні напрями розвитку на 2013 і 2014 роки» [22], яким було передбачено на 2012 р. залучити 400 тис. грн із державного бюджету та 21 млн грн – з інших джерел інвестицій [23]. У Плані заходів із виконання Державної програми активізації розвитку економіки на 2013–2014 рр. [24] фінансування для даного ТПП не передбачено. Український досвід створення інфраструктури таких існуючих форм спеціальних режимів економічної діяльності, як спеціальні економічні зони, зокрема в Закарпатській області, засвідчує, що всі пов'язані з цим витрати лягали на інвесторів;

– негативний досвід функціонування та оцінки ефективності інших інституційних форм, які застосовують СПРЕД, зокрема спеціальних економічних зон, технопарків, наукових парків та ін. Несистемність надання різних преференцій як у рамках СПРЕД, так і загальних умов господарювання зумовлює в цілому низький рівень реалізації потенціалу під час їх застосування. Крім того, система моніторингу та прогнозування діяльності ТПП, як і індустріальних парків в Україні, на даний момент відсутня. У цілому перелік показників, за яким здійснюють моніторинг суспільно-економічних процесів в Україні, відмінний від того, що застосовують у країнах ЄС. Це стосується і показників діючих в Україні функціональних одиниць різних форм економічної діяльності. Більше того, з огляду на 15-річний досвід моніторингу в Україні результатів функціонування спеціальних економічних зон, територій пріоритетного розвитку, технологічних і наукових парків, спеціальну звітність їх суб'єктів господарювання здійснюють за різними методиками та відмінними переліками показників, а ті результати діяльності, що обліковують за загальною статистичною звітністю, неможливо виокремити серед загальноукраїнських показників. Це ускладнює зіставлення результатів діяльності суб'єктів господарювання різних форм спеціальних режимів економічної діяльності та не дає повною мірою розрахувати вплив застосування спеціальних режимів на розвиток економіки і стан економічної безпеки країни.

Вищевизначені умови та проблеми запровадження ТПП в Україні, зокрема в Закарпатській області, обумовлюють необхідність вирішення низки проблем

щодо вдосконалення нормативно-правового та адміністративного регулювання і стимулювання запровадження ТПП, а саме:

- доопрацювати Закон України «Про індустріальні парки», в якому передбачити можливість створення ТПП у прикордонних регіонах України й уточнити відповідний понятійний апарат;

- визначити алгоритм дій і перелік нормативно-правових актів, необхідних для створення та функціонування ТПП, урахувавши практику створення відповідних структур на кордоні Австрії з Угорщиною і Чехією до вступу останніх в ЄС (укладання на рівні урядів країн-учасників двосторонніх угод про створення ТПП, напрацювання взаємодоповняльних стратегій і планів розвитку національних частин ТПП, установлення спеціального режиму спрощеного перетину спільного кордону і перебування в межах усього ТПП працівників, товарів, комплектуючих, здійснення спільного нагляду та моніторингу за результатами діяльності суб'єктів господарювання тощо);

- розробити спеціальну систему звітності й прогнозування результатів діяльності для суб'єктів господарювання індустріальних парків, у тому числі зі статусом транскордонних, що дасть можливість виокремити результати їх діяльності із загального масиву статистичних даних і здійснити оперативний моніторинг та керування процесом застосування даного економічного інструментарію. При цьому доцільно процес розробки поєднати з уніфікацією систем звітності для суб'єктів господарювання інших чинних спеціальних режимів економічної діяльності в Україні з урахуванням систем моніторингу результатів функціонування відповідних структур у сусідніх країнах. Такий підхід дозволить здійснити порівняльний аналіз ефективності застосування різних форм СпРЕД в Україні та сусідніх країнах і в подальшому зіставляти результати діяльності їх суб'єктів господарювання, визначати їх ефективність й обчислювати вплив на стан економічної безпеки України;

- розробити такий пакет економічних й адміністративних стимулів для суб'єктів господарювання транскордонних функціональних одиниць СпРЕД, який би адекватно відповідав умовам у сусідніх країнах. Щодо економічних стимулів, то з огляду на систему податкових преференцій для індустріальних парків у сусідніх країнах, доцільно до переліку основних податкових преференцій включити зниження ставки податку на прибуток, звільнення від сплати податків на нерухомість і землю впродовж кількох років або всього терміну функціонування індустріального парку.

Висновки. ТПП як нова форма спеціальних режимів економічної діяльності можуть стати дієвим механізмом прискорення євроінтеграційних процесів в Україні, поживлення економічної активності в прикордонних регіонах, залучення інвестицій тощо.

Функціонування і механізми державного регулювання ТПП в окремих прикордонних регіонах ЄС позитивно впливають на соціально-економічний розвиток і міжнародне співробітництво країн-учасниць, а саме:

- 1) активне застосування формату ТПП сприяє вирішенню регіональних проблем розвитку та відповідності національних економік вимогам ЄС;

- 2) забезпечення всебічної підтримки учасників ТПП як до, так і після вступу країн-учасниць до єдиного економічного простору ЄС;

- 3) територіальна концентрація ТПП внаслідок слабшого економічного розвитку територій їх розташування (прикордонних) порівняно з середнім рівнем по ЄС;

4) значне стимулювання ділової активності, інвестицій та вирішення проблем зайнятості на територіях розміщення ТПП;

5) спеціалізація суб'єктів господарювання (учасників ТПП) на промисловому виробництві, логістиці та комунікаціях.

Активне запровадження та функціонування ТПП в Україні передбачає реалізацію певних завдань щодо вдосконалення нормативно-правової бази, концентрації організаційно-адміністративних і фінансових ресурсів на пілотних проектах, розробки й запровадження системи моніторингу та аналізу ефективності функціонування ТПП в умовах СпРЕД і їх впливу на економічний розвиток і безпеку на загальнодержавному й регіональному рівнях.

Бібліографічні посилання

1. Вишняков А. К. Правовые формы экономической интеграции в Европейский Союз в контексте регионов Украины [Электронный ресурс] / А. К. Вишняков. – Режим доступа : http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/esp/2010_2/10vakkru.pdf
2. Власюк О. С. Економічна безпека України в умовах ринкових трансформацій та антикризового регулювання : монографія / О. С. Власюк. – К. : ДНУ «Акад. фін. упр.», 2011. – 474 с.
3. Мікула Н. А. Пріоритети створення інноваційно-інвестиційних транскордонних кластерів та промислових зон у Західних регіонах України : аналітична записка [Електронний ресурс] / Н. А. Мікула. – Режим доступу : <http://www.niss.lviv.ua/file/2011.03.173222.pdf>
4. Приходько В. П. Реновація спеціальних правових режимів інвестиційної діяльності – актуальна потреба для України (на базі аналізу інвестиційної практики прикордонних регіонів України та Євросоюзу) / В. П. Приходько // Шлях до зони вільної торгівлі між ЄС та Україною : виклики та можливості для торгівлі та інвестицій. – Пряшів–Ужгород, 2011. – 123–137 с.
5. Рішко А. В. Формування транскордонних транспортно-логістичних промислових парків на території Закарпатської області / А. В. Рішко // Наук. вісн. Ужгород. ун-ту. Сер. «Економіка». – 2010. – Вип. 30. – С. 119–123.
6. Сухоруков А. І. Моделювання та прогнозування соціально-економічного розвитку регіонів України : монографія / А. І. Сухоруков, Ю. М. Харазішвілі – К. : НІСД, 2012. – 388 с.
7. Вітчизняна практика та світовий досвід СЕЗ і ТПР : монографія / О. С. Чмир, В. Г. Панченко, Ю. В. Гусєв, В. І. Пила; наук. ред. О. С. Чмир. – К. : Постер Принт, 2013. – 252 с.
8. Про індустриальні парки : Закон України [прийнято 21.06.2012 р. ; чинний із 4.09.2012 р.] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5018-17>
9. Agreement Between the Government of the Republic of Austria and the Government of the Republic of Hungary regarding Railway Transit at the Austrian-Hungarian Industrial Park Located in the Vicinity of the City of Szentgotthard : міжнародний документ [Electronic resource]. – Mode of access : http://www.untreaty.un.org/unts/144078_158780/16/9/7655.pdf
10. Договір про заснування Європейського Співтовариства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_017
11. Access Industrial Park Gmünd – České Velenice [Elektronische Ressource]. – Zugriffsmodus : <http://www.access.co.at>
12. Businesspark Heiligenkreuz-Szentgotthárd [Elektronische Ressource]. – Zugriffsmodus : <http://www.wibag.at/index.php?id=266>
13. Про схвалення Концепції створення індустриальних (промислових) парків : розпорядження Кабінету Міністрів України [прийнято 01.08.06] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon1.rada.gov.ua/laws/show/447-2006-%D1%80>

14. Про програму створення індустріальних парків на території області на 2007–2012 роки: рішення Закарпатської обласної державної адміністрації [прийнято 26.06.07] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.carpathia.gov.ua/data/upload/catalog/main/ua/3334/182_dod_2010.zip
15. Про програму створення індустріальних парків на території області на 2008–2012 роки : рішення Закарпатської обласної ради [прийнято 12.03.08] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.zakarpatt-rada.gov.ua/docs/rishennya/5/30_sesion/rish_1146.pdf
16. Grant Contracts Awarded and Contracted during 2010 [Electronic resource]. – Mode of access : [http://www.huskroua-cbc.net/uploads/editors/e11_publication_en_%20CBC_HUSKROUA_2010\(1\).pdf](http://www.huskroua-cbc.net/uploads/editors/e11_publication_en_%20CBC_HUSKROUA_2010(1).pdf)
17. «Берег–Карпати» логістично-індустріальний парк на україно-угорському кордоні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bereg-karpaty.com>
18. Господарський кодекс України [прийнято 16.01.03] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
19. Конституція України [прийнято 28.06.1996] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua/konst/CONST1.HTM>
20. Генеральна угода про торгівлю послугами : міжнародний документ [підписано 15.04.1994] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.zakon1.rada.gov.ua/laws/show/981_017
21. Про укладення Угоди щодо регіонального розвитку Закарпатської області між Кабінетом Міністрів України та Закарпатською обласною радою : рішення Закарпатської обласної ради [прийнято 28.12.2010] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.document.ua/pro-ukladennja-ugodi-shodo-regionalnogo-rozvitku-zakarpatsko-doc69036.html>
22. Пропозиції Президента до Закону про Державну програму економічного і соціального розвитку України на 2012 рік та основні напрями розвитку на 2013 і 2014 роки : проект закону України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_2?id=&pf3516=9159&skl=7
23. Орієнтовний перелік заходів щодо підвищення інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності територій, які передбачені Радою Міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями для реалізації в 2012 р. : проект [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc34?id=&pf3511=41158&pf35401=210522
24. Про затвердження Державної програми активізації розвитку економіки на 2013–2014 роки : постанова КМУ [прийнято 27.02.2013 р.] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/187-2013-%D0%BF>

Надійшла до редколегії 20.11.2013